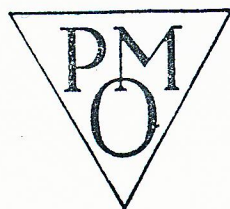

D/13/26/142

PAŃSTWOWE MUZEUM W OŚWIĘCIMIU

ZESZYTY OŚWIĘCIMSKIE

2

WYDAWNICTWO PAŃSTWOWEGO MUZEUM W OŚWIĘCIMIU

1958

Rassenpolitisches Amt.

Reichsleitung

**Die Frage der Behandlung der
Bevölkerung der ehemaligen polnischen
Gebiete nach rassenpolitischen Gesichtspunkten**

Im Auftrage des Rassenpolitischen Amtes der NSDAP bearbeitet von
Dr. E. Wetzel, Amtsgerichtsrat
Leiter der Hauptstelle Beratungsstelle
des Rassenpolitischen Amtes

und

Dr. G. Hecht, wissenschaftl. Referent,
Leiter der Abteilung für Volksdeutsche
und Minderheiten im Rassenpolitischen Amt.

Berlin, den 25. November 1939

Wprowadzenie

Problem Polski i traktowania ludności byłego polskiego obszaru państwowego jest problemem zarówno **rasowo-politycznym** jak i **narodowościowo-politycznym**.

.....

I. Pojęcie i struktura Polski

.....

Podział terenów wschodnich

.....

Liczba urodzin wśród mas polskich wynosi, według niezgodnych zresztą z sobą polskich spisów ludności, jakieś 30 do 32 narodzin na 1000 mieszkańców rocznie, wśród masy żydowskiej trochę poniżej 30, wśród polskiej jak również żydowskiej inteligencji poniżej 26. Niemcy mieli we wschodnich obszarach rolniczych ponad 25, częściowo do 30 narodzin, w Polsce środkowej i Prusach Zachodnich — Poznańskiem: na wsi około 20, w miastach przeciętnie poniżej 15 narodzin rocznie na tysiąc mieszkańców. Gdyby przesiedlenie Polaków z obszaru Rzeszy nie zostało bezwzględnie przeprowadzone, należałoby się obawiać, że polska ludność rozmnażałaby się dalej mniej więcej w tych samych rozmiarach jak przed wojną i dotychczas.

.....

II. Traktowanie ludności na obszarze Rzeszy

2. W sprawie wysiedlania i wydalenia Polaków (Volkspolen) i Żydów

k) Ilość przeznaczonych do wysiedlenia.

Gdyby nie nastąpiło przesiedlenie Polaków z terenu Rzeszy na teren pozostałej Polski i w ten sposób ludność pozostałej Polski miałyby mniej więcej tę samą ilość co przed wojną, to należałoby się obawiać, że polska ludność tych terenów będzie się rozmnażała dalej mniej więcej w tym samym stopniu co przed wojną. To niebezpieczeństwo mogłoby jednak zostać usunięte, gdyby do kraju napłynęły nowe masy ludności i w ten sposób zwiększyłaby się gęstość zaludnienia. Już choćby dlatego, by przeszkodzić szybkiemu przyrostowi ludności tych terenów, przesiedlenie Polaków z obszaru Rzeszy w tę okolicę jest nagłą koniecznością.

III. Traktowanie Polaków i Żydów w pozostałej Polsce

Niezależnie od nieujawnionego jeszcze przyszłego rozwiązania prawno-państwowej organizacji pozostałej Polski, należy wyjść z założenia, że pozostała Polska także i w przyszłości będzie się znajdowała pod dominującym wpływem Niemiec. Ludność tego obszaru składa się z Polaków i Żydów, a oprócz tego licznych polsko-żydowskich warstw mieszanych. Pod względem rasowym ludność należy określić jako częściowo istotnie **rodzajowo obcą**, a w każdym razie **nienadającą się do zasymilowania**. W tych okolicznościach należy zasadniczo stwierdzić, że niemieckie państwo nie ma żadnego interesu w narodowym i kulturalnym podniesieniu i wychowaniu ani polskiej ani żydowskiej ludności pozostałego polskiego obszaru.

Z punktu widzenia polityki rasowej można zaproponować **dwie możliwe drogi** dalszej polityki na daleką metę na pozostałym polskim obszarze. **Jedna i druga** obejmuje wyłącznie plan, ażeby zarówno **Polaków** jak i **Żydów** utrzymać w jednakowy sposób na niskim poziomie życiowym i pozbawić ich wszelkich praw zarówno pod względem politycznym jak narodowym i kulturalnym. W tym wypadku **Polacy** i **Żydzi** byłiby postawieni na równi.

Jeśli chodzi o **drugą stronę**, to dla Polaków możliwości własnego kulturalnego i narodowego rozwoju byłyby tak samo ograniczone jak przy pierwszym projekcie. Natomiast **Żydzi** otrzymaliby nieco więcej wolności, przede wszystkim w zakresie kulturalnym i gospodarczym, tak że niektóre decyzje w sprawie zarządzeń administracyjnych i gospodarczych następowaliby przy współdziałaniu żydowskiej ludności. Pod tym względem polityki wewnętrznej rozwiązanie to oznaczałoby jeszcze silniejsze gospodarcze skrupowanie Polaków przez Żydów, ale także Żydom dałoby powód do zasadniczych zażaleń i ciągłych trudności.

Opieka lekarska z naszej strony ma się ograniczyć wyłącznie do zapobieżenia przeniesienia chorób zakaźnych na teren Rzeszy. Jak dalece zapewniona jest opieka lekarska nad polską ludnością ze strony polskich

względnie licznie się tu znajdujących żydowskich lekarzy, to nas nie interesuje, podobnie jak i kwestia lekarskiego narybku.

Wszystkie środki, które służą **ograniczeniom rozrodczości**, powinny być tolerowane albo popierane. Spędzenie płodu musi być na pozostałym obszarze Polski niekaralne. Środki służące do spędzania płodu i środki zapobiegawcze mogą być w każdej formie publicznie oferowane, przy czym nie może to pociągać za sobą jakichkolwiek policyjnych konsekwencji. Homoseksualizm należy uznać za niekaralny. Przeciwno instytucjom i osobom, które trudnią się zawodowo spędzaniem płodu, nie powinny być wszczynane policyjne dochodzenia. **Rasowo-hygienicznych zarządzeń** w żadnym razie nie należy popierać.

Zdrowotny los Żydów może nam być obojętny. Także i do Żydów odnosi się zasada, że ich rozmnażanie się musi być ograniczone wszelkimi możliwymi środkami. Także i wśród nich spędzanie płodu jest niekaralne, także i oni mogą sprzedawać i używać środki ochronne, służące do spędzania płodu.

USSR-120

Berlin, 2.10.1940.

T a j n e
Notatka do akt.

Führer wyjaśnił, że *potrzebujemy w Rzeszy wielkiej własności ziemskiej*, abyśmy mogli wyżywić nasze wielkie miasta; wielka własność ziemska — podobnie jak i inne gospodarstwa rolne — potrzebuje do uprawy ziemi i do żniw sił roboczych, i to tanich sił roboczych. Gdy skończą się żniwa, mogą siły robocze wrócić do Polski. Gdyby robotnicy przez cały rok pracowali w rolnictwie, wówczas sami zjedliby znaczną część tego, co zostało zebrane, a zatem jest całkowicie słuszne, ażeby z Polski przybywali do uprawy ziemi i do żniw *sezonowi robotnicy*. My mamy z jednej strony przeludnione obszary przemysłowe, z drugiej brak sił roboczych w rolnictwie itd. Do tego zostaną użyci polscy robotnicy. Jest więc *całkowicie słuszne, ażeby w Guberni istniał duży nadmiar sił roboczych, ażeby stamtąd rzeczywiście przybywali corocznie do Rzeszy potrzebni robotnicy*. Bezwarunkowo należy baczyć, aby nie było żadnych „polskich panów”; tam, gdzie istnieją polscy panowie, powinni — jakkolwiek może to brzmieć twardo — zostać wytepieni.

Generalna Gubernia jest polskim rezerwatem, wielkim polskim obozem pracy. Polacy mają z tego korzyść, ponieważ utrzymujemy ich w zdrowiu, dbamy o to, ażeby nie wyginęli z głodu itd.; nigdy jednak nie wolno nam podnieść ich na wyższy poziom, gdyż wówczas staliby się anarchistami i komunistami.

M. Bormann

Viktor Brack*
Oberdienstleiter

Berlin, den 28. März 1941

An den
Reichsführer SS und Chef der
Deutschen Polizei

Berlin SW 11
Prinz-Albrecht-Str. 8

GEHEIME REICHSSACHE

Sehr verehrter Reichsführer!

Anliegend überreiche ich Ihnen mit der Bitte um Kenntnisnahme das Ergebnis der Untersuchungen über die Möglichkeit einer Röntgensterilisation bzw. -kastration.

Ich bitte um Anweisung, ob und was weiterhin in der Angelegenheit theoretisch oder praktisch geschehen soll.

Heil Hitler
BRACK

Geheime Reichssache

Bericht über die Versuche betr. Röntgenkastration

Die Versuche auf diesem Gebiet sind abgeschlossen. Folgendes Ergebnis kann als sicher und wissenschaftlich entsprechend unterbaut festgestellt werden.

Sollen irgendwelche Personen für dauernd unfruchtbar gemacht werden, so gelingt dies nur unter Anwendung so hoher Röntgendosen, dass mit ihnen eine Kastration mit allen ihren Folgen eintritt. Die hohen Röntgendosen vernichten nämlich die innere Sekretion des Eierstocks bzw. des Hodens. Geringere Dosen würden nur auf eine gewisse Zeit die Zeugungsfähigkeit unterbinden. Die infragekommenden Folgen sind z.B. das Ausbleiben der Periode, klimakterische Erscheinungen, Veränderung der Behaarung, Änderung des Stoffwechsels usw. Auf diese Nachteile muss auf jeden Fall hingewiesen werden.

Die Dosierung selbst kann auf verschiedene Weise gestaltet werden, und die Bestrahlung völlig unmerklich vor sich gehen. Für Männer ist eine Herddosis von 500—600 r, für Frauen eine solche von 300—350 notwendig. Grundsätzlich kann man bei stärkster Spannung und dünnem Filter sowie geringem Abstand mit einer Bestrahlungszeit von 2 Min. für Männer bzw. 3 Min. für Frauen auskommen. Dabei muss jedoch der Nachteil in Kauf genommen werden, dass, da eine unmerkliche Abdeckung der übrigen Körperteile mit Blei nicht durchzuführen ist, das übrige Körpergewebe geschädigt wird und dadurch der sogenannte Röntgenkater auftritt. Bei zu grosser Strahlenintensität zeigen sich dann in den folgenden Tagen oder Wochen an den von Strahlen erreichten Hautteilen individuell verschiedene starke Verbrennungserscheinungen.

* Leon Poliakov — Josef Wulf: *Das Dritte Reich und die Juden. Dokumente und Aufsätze.* Berlin-Grünwald 1955, Arani Verlag, s. 392-3.

Ein Weg der praktischen Durchführung wäre z.B. die abzufertigenden Personen vor einen Schalter treten zu lassen, an dem sie Fragen gestellt erhalten oder Formulare auszufüllen haben, was ungefähr 2—3 Min. aufhalten soll. Der Beamter, der hinter dem Schalter sitzt, kann die Apparatur bedienen, und zwar dergestalt, dass er einen Schalter bedient, mit dem gleichzeitig beide Röhren (da ja die Bestrahlung von beiden Seiten erfolgen muss) in Tätigkeit gesetzt werden. In einer Anlage mit zwei Röhren könnten also demgemäss pro Tag ca. 150—200 Personen sterilisiert werden, mit 20 Anlagen also bereits 3000 bis 4000 pro Tag. Eine höhere Anzahl von täglichen Verschickungen kommt meiner Schätzung nach sowieso nicht in Frage.

Die Kosten einer solchen Anlage kann ich nur grob mit RM 20 000—30 000 pro Röhrensystem schätzen. Es kommen jedoch die Kosten der Neuaufführung eines Gebäudes dazu, da ja für die diensttuenden Beamten entsprechend umfangreiche Sicherungen eingebaut werden müssen.

Zusammenfassend darf also gesagt werden, dass nach dem augenblicklichen Stand der Röntgentechnik und -forschung es ohne weiteres möglich ist, eine Massensterilisation durch Röntgenstrahlen durchzuführen. Unmöglich erscheint es jedoch, diese Massnahme durchzuführen, ohne dass die davon Betroffenen über kurz oder lang mit Sicherheit feststellen können, dass sie durch Röntgenstrahlen sterilisiert bzw. kastriert sind.

Brack.

Inspektor
Policji Bezpieczeństwa i S. D.
Poznań
Nr. 4192/41.D.Gzl.

Poznań, 12 grudnia 1941
Fritz Reuterstr. 2a

Nie przeznaczone dla innych urzędów

Do
Centrali Przesiedleńczej
Z Hd. von SS-Obersturmbannführer Krumej

w Łodzi

Dotyczy: Ochrona rasy jako podstawa biologicznej polityki ludnościowej. W załączniku przekazuję elaborat honorowego członka służby bezpieczeństwa (S. D.) w Łodzi, dotyczący ochrony rasy jako podstawy biologicznej polityki ludnościowej. Przy przeprowadzaniu akcji Wolstein będzie mógł być częściowo uwzględniony ten punkt widzenia.

(—) Damzog

.....
Tekst projektu w stosunku do ludności polskiej ma brzmienie następujące:

„Jak długo w granicach organizmów państwowych znajdowały się obce narodowości (mniejszości), celem ich polityki było zawsze niszczenie odrębności życiowej tych obcych narodowo grup za pomocą odpowiednich

ku temu środków. Sposoby, jakimi do tego celu zmierzano, zależały w znacznej mierze od panującego wówczas ducha czasu. Obce narodowo grupy były albo asymilowane, albo też do ostatecznego człowieka niszczone. Ludy pierwotne stosowały najczęściej tę ostatnią metodę. Jest to wprawdzie metoda twarda i brutalna, jednakże w ostatecznej konsekwencji prowadzi do naturalnego wyniku, polegającego na tym, że biologicznie silniejszy wchodzi w posiadanie większej przestrzeni życiowej.

-
4. Planowe wysyłanie żonatych Polaków i zamężnych Polek na roboty do Rzeszy.

Uzasadnienie: W przeciwieństwie do wyżej podanego żądania, pozostawienia w miejscu rodzinnym osób nieżonatych, na roboty do Rzeszy należy wysyłać w pierwszym rzędzie Polaków żonatych. Przez to bowiem rozrywa się rodziny, co spowoduje, przy dłuższym tam zatrudnieniu, wydatne zmniejszenie liczby urodzeń.

5. Szeroko przeprowadzona sterylizacja polskich warstw prymitywnych.

Uzasadnienie: Postulatu tego oraz jego rezultatów nie można w żadnym wypadku porównywać ze skutkami metod eugeniki. Warstwy wyższe, społecznie wartościowe, można znacznie osłabić już w przeciągu kilku pokoleń, przez zastosowanie środków podanych w punktach pod 1—4. Na skutek zarządzeń, godzących w rodzinę i jej sytuację gospodarczą, warstwy te zawierałyby małżeństwa dopiero bardzo późno, a i potem zmuszone by były świadomie ograniczyć liczbę potomstwa.

Natomiast ucisk gospodarczy, stosowany wobec prymitywnych warstw, nie przeszkodzi im w produkowaniu liczego potomstwa. Temu niepożądanemu przyrostowi naturalnemu można położyć kres jedynie przez środki wyplenające. Ponieważ zaś warstwa ta najczęściej nie przedstawia w procesie pracy zbyt wielkiej wartości, można by, również z gospodarczego punktu widzenia patrząc, przyjąć odpowiedzialność za tę metodę. Oczywiście należałoby, stosując ją, zrobić szeroki użytek z pojęcia „chory dziedzicznie wzgl. społecznie niepotrzebny”. Rozchodzi się tutaj nie o negatywną metodę eugeniczną, lecz po prostu o sposób wyplenienia narodu.

.....

..... Działalność lekarza w zakresie eugeniki i opieki nad rasą nie wyczerpuje się tu w praktycznym stosowaniu metod eugeniki pozytywnej i opiniowaniu odnośnie ustawy o ochronie rasy. Lekarz urzędowy winien na podstawie swego wykształcenia być na swoim terenie odpowiedzialnym doradcą odnośnie wszystkich zagadnień rasowych i narodowościowo biologicznych. Jego aktywność, jego zdolności i wiedza w tej niezmiernie ważnej życiowo dziedzinie nie będą ostatnim czynnikiem w kształtowaniu przyszłego, rasowego i narodowego oblicza okręgu Warty. Walka narodowościowa nie jest politycznym, lecz biologicznym zmaganiem, z którego zawsze wychodzi zwycięsko naród biologicznie silniejszy i życiowo dzielniejszy. Walka narodowościowa oznacza w swojej ostatecznej konsekwencji alternatywę: „ty, albo ja”, a tym razem chcemy być tymi, którzy walkę poprowadzili lepiej.

Odpis.

I/214 geh. Rs.

NG-2325

Tajna sprawa państwowa!

Berlin, 27.4.1942.

.....

**W SPRAWIE GENERALNEGO PLANU WSCHODNIEGO
REICHSFÜHRERA SS**

.....

W sprawie rozwiązania kwestii polskiej

a) Polacy

Ich liczbę będzie się musiało ocenić na 20 do 24 milionów. Są oni najbardziej wrogo usposobieni w stosunku do Niemców, liczebnie najsilniejsi, a wskutek tego najniebezpieczniejsi ze wszystkich obcoziemców, których wysiedlenie plan przewiduje. Są narodem, który najbardziej skłania się do konspiracji.

Powinno być oczywiste, że polskiej kwestii nie można rozwiązać w ten sposób, że zlikwiduje się Polaków, podobnie jak Żydów. Tego rodzaju rozwiązanie kwestii polskiej obciążałoby naród niemiecki na daleką przyszłość i odebrałoby nam wszędzie sympatię, zwłaszcza że inne sąsiednie narody musiałyby się liczyć z możliwością, iż w odpowiednim czasie potraktowane zostaną podobnie. Moim zdaniem musi zostać znaleziony taki sposób rozwiązania kwestii polskiej, ażeby wyżej wskazane polityczne niebezpieczeństwa zostały sprowadzone do możliwie najmniejszych rozmiarów.

Sprawa przyszłego traktowania Rosjan

..... Celem niemieckiej polityki ludnościowej na rosyjskim terenie będzie musiało być sprowadzenie liczby urodzin do poziomu leżącego poniżej liczby niemieckiej. To samo zresztą powinno odnosić się także do szczególnie płodnej ludności kaukaskiego terenu, a później częściowo także do Ukrainy. Narazie leży w naszym interesie powiększenie liczby Ukraińców jako przeciwwagi w stosunku do Rosjan. Nie powinno to jednak doprowadzić do tego, ażeby Ukraińcy zajęli później miejsce Rosjan.

Aby doprowadzić na wschodnich terenach do znośnego dla nas rozmnażania się ludności, jest nagle konieczne zaniechanie na wschodzie tych wszystkich środków, które zastosowaliśmy w Rzeszy celem podwyższenia liczby urodzin. Na terenach tych musimy świadomie prowadzić negatywną politykę ludnościową. Poprzez środki propagandowe, a w szczególności przez prasę, radio, kino, ulotki, krótkie broszury, odczyty uświadamiające itp. należy stale wpaść w ludność myśl, jak szkodliwą rzeczą jest posiadanie wielu dzieci. Powinno się wskazywać koszty, jakie dzieci powodują, na to, co można by zdobyć dla siebie za te wydatki. Można wskazywać na wielkie niebezpieczeństwa dla zdrowia, które mogą grozić kobiecie przy porodzie itp. Obok tej propagandy powinna być prowadzona na wielką skalę propaganda środków zapobiegawczych. Przemysł, produkujący tego rodzaju środki, musi zostać specjalnie stworzony. Nie może być karalne zachwalanie i rozpowszechnianie środków zapobiegawczych ani też spędzenie płodu. Należy też w pełni popierać powstawanie zakła-

dów dla spędzania płodu. Można wykształcić np. akuszerki względnie felczerki w robieniu sztucznych poronień. Im bardziej fachowo będą przeprowadzane poronienia, tym większego zaufania nabierze do nich ludność. Rozumie się samo przez się, że i lekarz musi być upoważniony do robienia tych zabiegów, przy czym nie może tu wchodzić w rachubę uchybienie zawodowej lekarskiej godności. Należy również propagować dobrowolną sterylizację. Nie powinno się zwalczać śmiertelności niemowląt. Nie może mieć miejsca również uświadamianie matek w zakresie pielęgnacji niemowląt i chorób dziecięcych. Trzeba się starać o to, aby wykształcenie rosyjskich lekarzy w tych dziedzinach wiedzy było możliwie jak najmniejsze. Nie wolno popierać domów dziecka itp. instytucji.

W każdym razie całkowite biologiczne wyniszczenie Rosjan nie może tak długo leżeć w naszym interesie, jak długo nie jesteśmy sami w stanie zapęłnić tego terenu naszymi ludźmi. W przeciwnym bowiem razie inne narody objęłyby ten obszar, co również nie leżałoby w naszym interesie. Naszym celem przy wprowadzeniu tych środków jest tylko to, ażeby Rosjan o tyle osłabić, ażeby nie mogli nas przytłaczać masą swoich ludzi.

Nam Niemcom chodzi tylko o to, ażeby naród rosyjski osłabić do tego stopnia, aby nigdy już nie był on w stanie zagrażać niemieckiemu przewodnictwu na europejskim terenie. Do tego celu przybliżają nas wyżej wskazane drogi. Należy pamiętać również o tym, że stłoczenie mas ludzkich w miastach fabrycznych jest niewątpliwie najodpowiedniejszym środkiem do ograniczenia rozmnażania się ludności. Powyżej omówiona propaganda i uświadczenie da się bowiem w miastach o wiele łatwiej przeprowadzić niż na wsi, zwłaszcza gdy chodzi o rozległe przestrzenie Wschodu.

DR. WETZEL *

* Leiter der Hauptstelle Beratungsstelle des Rassenpolitischen Amtes (Kierownik Centrali Doradczej Urzędu dla Spraw Rasowo-Politycznych).

Hauptamt für Volksgesundheit
in der Reichsleitung der Nationalsozialistischen Deutschen Arbeiterpartei

Ausweis Nr. 21635

Dr. med. Carl Clauberg
Arzt
in Königsberg
zur Tätigkeit im Amt für Volksgesundheit der NSDAP.
zugehört.
München, den 13. November 1936

* Reichsleitungs- *
Gesamtamt für Volksgesundheit *
H. Wagner
Gegenständliche Unterschrift

Legitymacja SS-Brigadeführera Carla Clauberga, lekarza w Königsbergu

sonnes malades et sur des bien-portants. D'après l'auteur, le principe fondamental de l'expérimentation médicale effectuée sur un organisme vivant, et la condition indispensable de son admissibilité éthique, est que cette expérimentation ait pour but:

- 1) soit le bien individuel de l'unité (du malade),
- 2) soit le bien de l'humanité (le progrès de la science),
- 3) soit ces deux choses à la fois.

S'en rapportant aux questions susmentionnées, l'auteur soumet à la critique certains passages du bien-fondé du Tribunal Militaire Américain à Nuremberg, dans le verdict du 20 Août 1947, du procès intenté contre le Dr K. Brandt et ses collègues médecins nazis.

Dans la partie ultérieure de son ouvrage, l'auteur décrit de nombreux exemples d'expériences effectuées sur des humains, qui ont, sans aucun doute, apporté de grands profits au développement de la science, mais ont été condamnées moralement par les nations civilisées, du fait qu'elles étaient jointes à la violation du droit de l'unité, pour, ce qu'on nomme, le bien de la communauté.

Bien souvent même, c'étaient des expériences effectuées sur des humains, en particulier, qui au cours de la II-me guerre mondiale ont fait bon nombre d'expériences brutales dans les camps de concentration. L'idéologie fasciste, qui a rompu toutes les normes morales et légales de la vie en commun des hommes, était la source d'inspiration de ces cruelles expériences. Parmi ces actions criminelles, celles du prof. Clauberg faites sur des détenues, méritent une attention toute particulière, car elles tendaient à l'élaboration d'une méthode et d'une technique de stérilisation massive des femmes dans les pays conquis, et avaient pour but la préparation d'homicides sur une grande échelle. C'est pour cette raison qu'elles ne méritent point, d'après l'auteur, le nom d'expériences médicales — même criminelles — au sens strict du mot, bien que du point de vue „technique”, elles aient consisté en expérimentations. Les opérations de Clauberg ne peuvent être qualifiées de délits ordinaires, se classant plutôt dans une catégorie d'aide à l'homicide, peu connue jusqu'ici. L'auteur termine son ouvrage en énonçant les conditions et les principes à observer dans l'expérimentation sur l'homme.

Danuta CZECH

CALENDRIER DES ÉVÈNEMENTS

survenus aux camps de concentration de Oświęcim-Brzezinka
(Auschwitz-Birkenau)

Les études systématiques faites dans le domaine de l'histoire de l'ancien camp de concentration de Oświęcim-Brzezinka (Auschwitz-Birkenau) permettent la publication dans le présent numéro, des événements survenus en ce camp dans les années 1940—1941. Le calendrier des événements est basé sur des documents originaux des autorités nazies du camp, sur des matériaux amassés lors des procès se déroulant devant le Tribunal National Suprême dans les années 1946—1947, ainsi que sur les déclarations des anciens détenus du camp de concentration d'Auschwitz-Birkenau, de même que celles de la population civile demeurant dans le voisinage de l'ancien camp.*)

Étant donné que les matériaux dont il est question renfermaient certaines divergences, une minutieuse analyse fut effectuée, permettant la détermination exacte d'incontestables événements et leur location précise dans le temps. En ce qui concerne les événements dont la date exacte n'a pas pu être établie, le calendrier ne fait que mentionner le mois et l'année au cours desquels ceux-ci ont eu lieu. En principe, ce ne sont que les événements importants qui ont été pris en considération lors de la composition du texte du calendrier, ceux donc, qui ont eu une influence capitale sur l'histoire du camp.

Comme ce calendrier sera sans doute d'une grande utilité pour les historiens étudiant la période de la II-me guerre mondiale, les photocopies des documents les plus importants ont été annexées à la partie descriptive. L'abondance des matériaux et la nécessité de vérifier chaque date, font que la suite du calendrier des événements sera publiée dans des numéros à venir des „Cahiers d'Auschwitz”.

*) Les matériaux mentionnés se trouvent dans les Archives du Musée Nationale d'Auschwitz.

Dozent Dr. Jan SEHN

VERBRECHERISCHE STERILISATIONSVERSUCHE, DIE AN FRAUEN, DIE IN HITLER-KONZENTRATIONSLAGERN GEFANGEN GEHALTEN WAREN, VON CARL CLAUBERG AUSGEFÜHRT WURDEN.

Zusammenfassung

Der Verfasser stellt den Fall des nationalsozialistischen Arztes Carl Clauberg dar, der an den in Hitler-Konzentrationslagern gefangen gehaltenen Frauen Sterilisationsversuche ausführte. Der Arbeit liegt authentisches Urkundenmaterial zugrunde, von dem ein Teil in diesem Heft veröffentlicht ist.

Auf Grund dieses Materials weist der Verfasser nach, dass Clauberg freiwillig aus eigenem Antrieb seine wissenschaftlichen Kenntnisse dem Hitlerismus zwecks Ausarbeitung einer Methode zur Massensterilisation zur Verfügung gestellt hat. Er hat dies mit dem Bewusstsein getan, dass diese Methode, Hitler und seinen Leuten, die Ausrottung ganzer Völker ermöglichen sollte. Dieses Fehlen jedes Zwanges bei seiner Tätigkeit und die spontane Initiative, das Bewusstsein des verbrecherischen Zweckes und der Eifer in der Ausführung kennzeichnen Clauberg als einen ethisch wertlosen und nichtswürdigen Menschen, Arzt und Professor einer medizinischen Fakultät. Dieser „Hitlersche” Arzt schreckte nicht einmal vor dem Verbrechen des Genozids zurück, er wankte nicht bei der Suche nach einer Methode für die Durchführung von Massensterilisationen. Der Verfasser hat den Fall Clauberg auf der breiten Basis der Nürnberger Rechtsgrundsätze und auf Grund der Ereignisse nach dem Erscheinen Claubergs in der Deutschen Bundesrepublik dargestellt. Clauberg fand sich dort im Herbst 1955 ein, also nach Aufhebung des Gesetzes Nr. 10 des Alliierten Kontrollrates für Deutschland, das die Grundlage der Nürnberger Jurisdiktion bildete. In dieser rechtlichen Lage wurde er festgenommen und sollte in Anlehnung an das alte deutsche allgemeine Strafrecht gerichtet werden, das zu der Zeit, in welcher Clauberg das Verbrechen des Genozids verübt hatte, die Strafbarkeit eines solchen Verbrechens nicht vorgesehen hatte. Deshalb sollte er in dem vorbereiteten Prozess wegen Leibesbeschädigung der am Leben verbliebenen Opfer seiner Versuche angeklagt werden. Doch zum Prozess ist es infolge des Todes Claubergs nicht gekommen. Viel Raum hat der Verfasser den ethischen und moralischen Fragen gewidmet, die mit Versuchen an lebenden Menschen überhaupt und den durchgeführten Versuchen Claubergs insbesondere zusammenhängen. Im Zusammenhang mit dem hier Gesagten stellte sich gleichzeitig ein zweites grundsätzliches Problem im Fall Clauberg, nämlich: ob dieser „Hitlersche” Arzt noch das Recht besitzt, den Titel eines Arztes weiterhin zu führen und den ärztlichen Beruf auszuüben. Durch Bemühungen des Internationalen Auschwitz Komitees sind die anfänglichen Widerstände gegen eine solche Verurteilung Claubergs durch die deutsche Ärzteschaft überwunden worden. Schliesslich hat die Bundesärztekammer Clauberg das Recht entzogen, den ärztlichen Beruf auszuüben. Der Verfasser hebt hervor, dass diese Entscheidung von der ganzen durch die Untaten Claubergs schmachvoll beleidigten Menschheit begrüsst und mit Genugtuung von der medizinischen Welt aufgenommen werden wurde, so wie auch jeder andere Schritt auf dem Weg zur Wiederherstellung des Ansehens des von Clauberg in Deutschland entwürdigten ärztlichen Berufes.

Dozent Dr. Władysław FEJKIEL

DIE ETHISCH-RECHTLICHEN GRENZEN DES VERSUCHSWESENS IN DER MEDIZIN
STELLUNGSNAHME ZUM FALL CLAUBERG.

Zusammenfassung

In Verbindung mit der Strafsache C. Clauberg berührt der Verfasser die Frage des medizinischen Versuches. In der Einführung seines Artikels führt er eine Definition des Versuches an sich an, wie auch dessen geschichtliche Charakteristik, indem er ihn in drei grundsätzliche Gruppen einteilt:

1. Versuche, ausgeführt ausserhalb der Lebewesen.
2. „ „ an „ „
3. „ „ an menschlichen Leichen.

Die grösste Aufmerksamkeit widmet der Verfasser den an Menschen durchgeführten Versuchen. Diese Versuche teilt er in solche ein, die mit und ohne Risiko verbunden sind — die an kranken bzw. an gesunden Personen durchgeführt werden. Dem Verfasser nach erfüllt der am lebenden Organismus durchgeführte Versuche die erste Voraussetzung des medizinischen Versuches überhaupt und die unumgängliche Verbindung seiner ethischen Zulässigkeit dann, wenn er zum Ziel hat:

1. Das Wohl des Individuums (des Kranken)
2. Das Wohl der Allgemeinheit (Fortschritt der Wissenschaften)
3. Oder beide Momente.

In Verbindung damit unterzieht der Verfasser einige Abschnitte der Urteilsbegründung des Amerikanischen Militärgerichtshofes in Nürnberg, aus Anlass des Urteils vom 20. August 1947 in der Strafsache gegen Dr. K. Brandt und andere Hitler-Ärzte einer kritischen Betrachtung. Im weiteren Verlauf seiner Arbeit zitiert der Verfasser zahlreiche Beispiele von an Menschen durchgeführten Versuchen, welche, obgleich sie der Wissenschaft einen unleugbar grossen Nutzen brachten, dennoch von der zivilisierten Gesellschaft wegen ihres amoralischen Charakters verurteilt worden sind, da sie unter Vergewaltigung der Rechte des Individuums zum sogenannten Wohl der Allgemeinheit ausgeführt wurden. Es waren Versuche, die sogar von bedeutenden Gelehrten an menschlichen Lebewesen durchgeführt wurden.

Besonders brutale Versuche wurden an Menschen von faschistischen deutschen Ärzten während des II. Weltkrieges in Konzentrationslagern durchgeführt. Inspiriert wurden die Experimentatoren von der faschistischen Ideologie, welche in den besetzten Gebieten jegliche rechtlichen und moralischen Bande eines friedlichen Zusammenlebens sprengte. In der Unmasse von verbrecherischen Experimenten verdienen die besonders hervorgehoben zu werden, die von Clauberger an weiblichen Häftlingen durchgeführt wurden. Sie bezweckten die Ausarbeitung einer Methode wie auch eines technischen Verfahrens zur Durchführung von Massensterilisationen an Frauen in den besetzten Gebieten hin. Sie waren als Vorbereitung für eine später auszuführende totale Ausrottung von Völkern gedacht. Von diesem Standpunkt ausgehend können diese Experimente nicht als medizinische — auch nicht als medizinisch-verbrecherische Versuche angesehen werden, obgleich dieselben „technisch“ genommen, Versuche darstellten. Die Eingriffe Clauberger können auch nicht als gewöhnliche Verbrechen bezeichnet werden, da sie unter eine bisher wenig bekannte rechtliche Kategorie, nämlich unter die der Beihilfe zum Genozid fallen.

Der Verfasser schliesst seine Ausführungen mit der Formulierung der Bedingungen und Grundsätze, die bei Durchführung von Versuche an Menschen eingehalten werden müssten.

Mgr. Danuta CZECH

ZEITTADEL DER GESCHEHNISSE IM KONZENTRATIONSLAGER AUSCHWITZ-BIRKENAU

Systematisch durchgeführte Forschungen auf dem Gebiet der Geschichte des ehemaligen Konzentrationslagers Auschwitz-Birkenau gestattet uns, in vorliegender Nummer dieser Zeitschrift die Geschehnisse, die sich in den Jahren 1940—41 ereigneten, zu veröffentlichen.

Diese Zeittafel fusst auf Originaldokumenten der SS-Lagerverwaltung, auf Material, das bei Prozessen vor dem Obersten Volksgerichtshof in Nürnberg in den Jahren 1946—47 zusammengebracht wurde, wie auch auf Aussagen früherer Häftlinge des Konzentrationslagers Auschwitz-Birkenau bzw. auf Aussagen der Zivilbevölkerung, die in der Nähe des damaligen Lagers ansässig war.¹

Obiges Material, das einige Widersprüche enthält, wurde einer eingehenden Analyse unterworfen, die es gestattete, die Vorkommnisse und deren genauen Zeitpunkt einwandfrei festzustellen. In Fällen, in denen eine genaue Feststellung des Datums eines Ereignisses unmöglich war, führt der Kalender lediglich Monat und Jahr an.

¹ Das angeführte Material befindet sich im Archiv des Staatlichen Museums in Oświęcim (Auschwitz).

Bei der Zusammenstellung dieser Zeittafel hat man den Grundsatz befolgt, nur die wichtigeren Vorkommnisse anzuführen, d. h. nur diejenigen, die grundsätzlich Einfluss auf die Geschichte des Lagers haben.

Da die Zeittafel der Geschehnisse ein Hilfsmittel für die Geschichtsforscher der II. Weltkrieges abgeben soll, haben wir der Beschreibung, Fotokopien der wichtigsten Dokumente beigefügt.

Mit Rücksicht auf das reiche Material, wie auch auf die unbedingt notwendige Überprüfung jedes einzelnen Datums, die weiteren Teile dieser Zeittafel in den nächsten Nummern der „Zeszyty Oświęcimskie“ (Auschwitzer Hefte) veröffentlicht werden.

Доц. Д-р Ян Зен

Преступные стерилизационные эксперименты Карла Клауберга на женщинах, заключенных в гитлеровских концентрационных лагерях

Резюме

Автор показывает на фактическом материале деятельность гитлеровского врача Карла Клауберга, который проводил стерилизационные эксперименты на женщинах, заключенных в гитлеровских концентрационных лагерях. Работа основана на подлинном документальном материале, часть которого публикуется в настоящем выпуске.

На основании этого материала автор указывает, что Клауберг по собственной инициативе добровольно посвятил свои научные знания на службу гитлеризма, разрабатывая метод массовой стерилизации. Он делал это с полным сознанием того, что этот метод предназначается для уничтожения гитлеровцами целых народов. Эта его добровольность, собственная инициатива, сознание преступности цели и усердие в её исполнении, — характеризуют всю глубину морального падения Клауберга как человека, врача, доктора медицины и профессора медицинского факультета. Этот гитлеровский «врач» не остановился перед преступлением геноцида, перед проведением экспериментов, связанных с поисками способа массовой стерилизации.

Автор представил дело Клауберга на широком фоне принципов нюрнбергского закона, а также показал ход этого дела после прибытия Клауберга в Германскую Федеративную Республику. Он появился там осенью 1955 г., т. е. уже после отмены постановления № 10 Союзной Контрольной Комиссии для Германии, служившего основанием нюрнбергской юрисдикции. В такой ситуации он и был арестован и его должны были судить по старому немецкому общезловому праву. Это право, в период совершения Клаубергом преступления геноцида, не предусматривало наказуемости такого преступления. Поэтому в подготавливаемом процессе Клаубергу предполагалось предъявить обвинение в телесных повреждениях, причиненных оставшимся в живых жертвам его экспериментов. Процесс этот однако не состоялся из-за смерти Клауберга.

Автор уделяет большое внимание этически-моральным проблемам в связи с экспериментами на живых людях вообще, а в особенности с экспериментами Клауберга. Дело Клауберга послужило поводом для возникновения следующего принципиального вопроса, сводящегося к тому, имеет ли право этот гитлеровский «врач» далее называться врачом и заниматься врачебной деятельностью. В результате ходатайства Международного Освенцимского Комитета было преодолено, в начале имевшее место, сопротивление такому осуждению Клауберга со стороны немецкой медицинской общественности. В последнее время Союзная Палата Врачей запретила Клаубергу заниматься врачебной практикой. Автор подчеркивает, что решение это будет с удовлетворением принято всем человечеством, над которым надругался Клауберг своими «опытами», врачей же радовать будет это решение, представляющее собой шаг к восстановлению достоинства опозоренных Клаубергом профессии и призвания врача.